

V. Makina Tasarım ve İmalat Teknolojileri Kongresi
Konya'da yapıldı

Stratejik Bir Hamle Gerekli

V. Makina Tasarım ve İmalat Teknolojileri Kongresi'nin açılışında konuşan MMO Başkanı Emin Koramaz, özgün ürün yaratabilmenin makina imalat sektörünün hedeflerinin başında yer alması gerektiğini, bunun için de sektörün teknoloji düzeyini yükselten bir aşamadan geçmek zorunda olduğunu savunarak, "Yüksek katma değerli ürün için stratejik bir hamle gereklidir. Hükümet sektörüne yönelik mutlaka "özel bir teşvik paketi"ni devreye sokmak zorundadır" dedi.

Makina Mühendisleri Odası adına Konya Şube'nin sekreteryasında, Makina Tasarım ve İmalat Teknolojileri

Kongrelerinin beşincisi, 17-18 Ekim 2009 tarihlerinde, Konya Rixos Hotel Konferans Salonu'nda yapıldı. Kongre; makina tasarım ve imalat teknolojileri alanındaki ilerlemelerin izlenmesi, ülkemizde yaşanan sorunların ortaya konularak çözüm yollarının bulunması için tartışma ortamının yaratılması ve deneyimlerin paylaşılması amacıyla düzenlendi.

Kongrede, bilimsel ve teknolojik gelişmeler ulusal ve uluslararası boyutları ile ele alınarak, makina imalat sanayi sektöründe ülke gündemindeki gelişmeler ve etki boyutları işlendi, sorunlar tartışıldı.

Yaklaşık 650 bilim adamı, Oda üyesi ve sanayicinin katılımı ile gerçekleştirilen etkinlikte, 10 oturumda 42 bildiri sunuldu. Sunulan bildirilerin yanı sıra dünyayı ve Türkiye'yi etkileyen küresel ekonomik krizin ülke sanayisine yansımalarının ele alındığı "Küresel Ekonomik Krizin Türkiye'ye Yansımaları" başlıklı bir açılış oturumu düzenlendi. Kongrede; "Makina Tasarım ve İmalatında Değer Analizi", "Makina İmalat Sanayiinde Fason Üretimden Marka Üretimine Geçiş Sürecinde Teşvik ve Patent Çalışmaları" ile "Teknoparklarda İnovasyon ve AR-GE Teknolojileri Geliştirme Faaliyetlerine Yönelik Muafiyet ve Destekler" konularında eğitimler yapıldı. Kongre kapsamında ayrıca "Gelecek İçin Fasona Değil Teknolojiye" başlığı altında bir de panel gerçekleştirildi.

İki gün süren kongrenin açılış konuşmaları MMO Konya Şube Başkanı İsmail Özkarakaya ve MMO Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz tarafından yapıldı.

"Ülke Gündemi Üretmek Olmalı"

Kongrenin açılış konuşmasını yapan MMO Konya Şube Başkanı İsmail Özkarakaya, sanayinin gelişmesine öncülük eden makina imalat sektöründe tasarım ve teknolojik gelişmelerin çok önemli bir rol oynadığını ifade etti. Sa-

navicilerin yurt dışındaki rakipleriyle rekabet edebilmeleri için bu gelişmelerin yakından takip edilmesinin ve uygulanmasının hayati öneme sahip olduğunu savunan Özkarakaya, dünyanın ve Türkiye'nin ekonomik kriz ile sarsıldığına dikkat çekerek, "Global ekonomik krizden etkilenen işletmelerimizin katma değer zincirinde aldıkları pay gittikçe azalmakta, kâr marjları düşmektedir. Birçok büyük işletmenin kapandığı, birçok işletmenin küçülme politikalarına yöneldiği, işçi çıkarmaların had safhada olduğu bu dönemde ülkemizin gündemi üretmek olmalıdır. Makina imalat sektörü imalat, inşaat, madencilik, ulaştırma alanlarına yönelik pek çok ürünün ve hizmetin gerçekleşmesini sağlayan makina aksamının yapımını sağlamaktadır. Üretim yöntemleri ve sektör ürünlerinin kullanım alanları, yüksek teknolojileri zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla kalifiye iş gücü ve mühendis istihdamı oranı yüksektir" diye konuştu.

Makina imalat sektörünün ayakta durma amacıyla yenilikçi düşüncelerin ve uygulamaların arayışı içinde olduğunu vurgulayan Özkarakaya, teknoloji geliştirilmesinin ve AR-GE faaliyetlerinin sektörün güçlü yanlarının dikkate alınarak kullanımının günümüzde daha da önem kazandığını savundu. Bu amaç doğrultusunda, bu dönem beşincisi düzenlenen Makina Tasarım ve İmalat Teknolojileri Kongresi'nde sanayicilerin sorunlarının çözülmesi için projeler üretileceğini ve Konya'da lokomotif sektör yapılanmasının temelini oluşturacak fikirlerin oturumlarda izleyicilere sunulacağını kaydetti. Özkarakaya, daha önce düzenlenen kongrelerde olduğu gibi bu etkinlikte de amacın makina tasarım ve imalat teknolojileri alanındaki ilerlemelerin izlenmesi ve deneyimlerin paylaşılması, makina imalat sektöründe ülkemizde yaşanan sorunların ortaya konularak çözüm yollarının oluşturulması için tartışma ortamının yaratılması olduğunu dile getirerek, "Makina Mühendisleri Odası bu amaçlara yönelik olarak bu konuda bilgi ve deneyim sahibi tüm üye, uzman ve bilim adamlarına ulaşmayı ve onların katkı ve katılımlarını sağlamayı hedefle-

miştir" dedi.

"Hükümet Özel Bir Teşvik Paketini Devreye Sokmak Zorunda"

Kongrede açılışında konuşan MMO Yönetim Kurulu Başkanı Emin Koramaz, Oda'nın uzmanlık alanlarıyla ilgili tüm dallarda olduğu gibi makina tasarımına ve imalat teknolojilerine yönelik on yıldır kongreler düzenlediğini, sonuç bildirimlerinin ve sunulan bildirimlerin bant çözümlerinin kitaplaştırılarak kamuoyuna ve ilgili mercilere sunulduğunu, bunun dışında konu ile ilgili bir dizi kitap ve rapor yayımlandığını ifade etti.

"Sanayi Bir Dönüm Noktasının Eşiğinde"

Dünya çapındaki krizin ülkemize yansımalarıyla Türkiye ekonomisinin yapısal sorunlarının, makina imalat sanayisine de uzanan bir şekilde iç içe geçtiğini belirten Koramaz, "Kriz koşulları ile birlikte ele alındığında ülkemiz sanayisi, gerçekte tarihsel bir yapılanma ve dönüm noktasının eşiğindedir" dedi. Koramaz, sanayinin on yıllardır çeşitli evrelerden geçerek, iktidarlara, dünya ve ülke konjonktürüne, IMF, Dünya Bankası, Gümrük Birliği, Avrupa Birliği, Dünya Ticaret Örgütü tarafından belirlenen politikalara bağlı olarak önemli dalgalanma ve krizlerin içinden geçtiğini vurguladı. Özellikle 24 Ocak 1980 kararları ile başlayan süreçte sübvansiyonların büyük ölçüde kaldırıldığını, KİT yatırımlarının durdurulduğunu, büyük ölçekli sanayi kuruluşlarının özelleştirildiğini, sabit sermaye yatırımlarında gerileme yaşandığını, Gümrük Birliği hedefleri doğrultusunda tüm sektörlerde korumacılığın aşariye indirildiğini, Türkiye sanayisinin eşitsiz koşullarda küresel rekabete açıldığını kaydeden Koramaz, "Bu süreçte öz kaynaklardan çok ithal kaynaklar girdi olarak kullanılmış, küresel güçlerin dayattığı iş bölümü ile fason üretim ve taşeronlaşma egemen kılınmış, kaynak tahsisinin iç ve dış piyasalar yoluyla sağlandığı bir sanayi modeline geçilmiştir. Ülke ekonomisi cari açığını dış borçla kapatan, sıcak para akışına mahkûm, yüksek cari açık,

yüksek dış borç ve süreklileşmiş işsizliğe dayalı kırılğan ve sürekli kriz tehdidi altında bir yapıya büründürülmüştür" diye konuştu.

İç Pazar Talebinin Yarıısı İthal Makinalarla Karşılıyor

Türkiye'de bilim, teknoloji ve sanayi politikalarındaki bu çarpıklığın ve yönelimin doğal olarak makina imalat sanayisine de birebir yansındığını, sektörün dışa bağımlı bir hüviyete büründüğünü vurgulayan Emin Koramaz, yerli üretimde yüzde 61 oranında ithal girdi kullanıldığını açıkladı. "Bu nedenle kriz öncesi son on yılda ihracat rakamları büyümesine karşın ihracatın artışı, ithalatı da artırmıştır" diyen Koramaz, bu sektörün diğer sektörlerden farkının her aşamada projelendirme, mühendislik ve AR-GE tasarımlarını gerektirmesi olduğuna dikkat çekti. Bu alanlara yeterli kamu desteklerinin verilmemesi nedeniyle ihracatın büyük oranda katma değeri düşük konvansiyonel genel makinalar ve aksamlarla sınırlı kaldığını bildiren Koramaz şöyle konuştu: "Yüksek katma değerli ürünler makina ihracatı içinde yüzde 11'i aşmamaktadır. Bazı makinalarda ise fason çalışma değeri yüksek makinalara yönelik 2007-2008'de yüzde 16 oranında artmış ise de iç pazar talebinin yüzde 52'si ithal makinalarla karşılanmaktadır."

Makro Ekonomik Göstermeler Gerilemeyi Belgiliyor

Ülke ekonomisindeki bu yapısal sorunların dünya ölçeğindeki krizden en olumsuz etkilenen ülkelerin başında gelmemize neden olduğuna dikkat çeken Emin Koramaz, krizle birlikte birçok iş yerinin kapandığını, sadece bir yıl içinde bir buçuk milyon kişinin işsiz kaldığını söyledi. Makro ekonomik göstergelerin tüketim, yatırım, ihracat, ithalat, Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ve net dış kaynak alanlarında bariz gerilemeler yaşandığını gösterdiğini işaret eden Koramaz, 2009 üçüncü çeyrek sonuçları tahmini-ne göre ekonomide yüzde 9 oranında bir küçülmenin gerçekleşeceğini ve yıllık küçülmenin ise yüzde 6,5'i bulması-

nın öngörüldüğünü dile getirdi.

KOBİ'ler Sorunlarıyla Başbaşa Bırakıldı

Makina imalat sanayi toplam üretim hacminin Ağustos 2008 ile Ağustos 2009 arasında yüzde 35,1 düzeyinde azaldığına dikkat çeken Koramaz sektöre yönelik şu açıklamalarda bulundu: "Sektörün ihracatında 2009 yılının ilk yedi ayında yüzde 29,7 civarında bir düşüş yaşanmıştır. Makina İmalatçıları Birliği anketine göre, MİB üyelerinin yüzde 54,5'i eleman çıkarmış, yüzde 93,1'inin siparişlerinde azalma yaşanmış ve çoğu küçük ölçekli olan birçok firma kapanmış ya da faaliyetini durdurmuştur. Krizin başlamasından altı ay sonra yapılan yasal düzenlemeler yalnızca otomotiv ve madeni eşyada stokları eriterek günü kurtarmış, yetersiz teşvik uygulamalarına ilişkin Tebliğ ise çok geç yayımlanmıştır. Tebliğ makina imalat sektörüne özel bir yarar sağlamamış; üretici sanayiciye değil, ithalatçı stoklarının erimesine yardımcı olmuştur. Zira mevzuat, 50 milyon TL yatırım yapılması durumunda büyük ölçekli yatırım desteklerinden yararlanılmasına olanak tanımaktadır. Oysa sektördeki hâkim yapı KOBİ ölçeğidir. Bu firmalar günlük üretim, pazarlama ve finansman sorunlarıyla boğuşmaktadır. Yatırım ve işletme sermayesi için ucuz krediye ihtiyaçları vardır. Tüketimin daraldığı bir ortamda 'küçülme' ya da 'yeni bir alanda üretim yapmak' olanağından yoksundurlar. İhracatın düşmesi, bu firmaların 'ayakta kalabilme' veya 'yeni pazarlara yönelme' gibi bir ikileme mücadele etmesini getirmektedir. Dolayısıyla, krizden sağlıklı çıkmak ve yeni bir strateji ile olumlu bir yapılaşmaya gitmek giderek olanaksız hale gelmektedir."

"Türkiye'nin Önünde Tek Seçenek Var"

Yatırım indirimi uygulamasına Avrupa Birliği'ne uyum gerekçesiyle son verildiğini bildiren Emin Koramaz, AR-GE ve inovasyonun yoğun olması gereken bu sektörde işletmelerin güncel sorunlarının altından kalkamadıklarını ve kendi geleceğine yatırım yapmaktan

yoksun kaldıklarını vurguladı. Planlı yatırımın, yerli üretimin teşvikinin, özgün üretimin ve yeni bir destek sisteminin gerektiğini savunan Koramaz, sorunların çözümüne yönelik şu önerileri dile getirdi: "Bizce çözüm yolu çok açıktır ve Türkiye'nin önünde gerçekte tek seçenek bulunmaktadır. Bunun için bu ülkeyi yönetenler her şeyden önce bütün bu olumsuz gidişin nedeni olan dışa bağımlı ve küresel sermaye güdümü politikalarından vazgeçmelidir. IMF ve DB gibi uluslararası finans kuruluşlarının dayattıkları 'yapısal uyum ve istikrar programları' reddedilmelidir. Yatırımlar artırılmalı, özelleştirme uygulamalarıyla devletin küçültülmesi saplantısından vazgeçilmeli, ithalat politikaları gözden geçirilmeli, yerli yatırımcı özendirilmeli ve korunmalı, katma değeri yüksek ileri teknoloji isteyen alanlarda yapılacak yatırımlar desteklenmeli, devletin ekonomideki yönlendiriciliği artırılmalı, planlama yönelimi benimsenmelidir. Eksenine insanların mutluluk ve refahını, sosyal devlet anlayışını oturtan, öz kaynak ve birikimlerimize, bilim ve teknoloji politikalarına dayalı bir sanayileşme ve kalkınma planı uygulamaya konulmalıdır. Böylesi bir plan eşliğinde üretim, yatırım, küçük ve orta boy işletmeler ile sosyal kesimlere dönük ivedi bir ekonomik, sosyal destek programı hayata geçirilmelidir."

Teşvik Paketi Devreye Sokulmalı

İmalat sanayisinin krizi aşması için geçici önlemlerin, vergi muafiyetlerinin, teşvik uygulamalarının yeterli olmadığının altını çizen Koramaz, "Öncelikle sanayinin fason yapısının değiştirilmesi gerekmektedir" dedi. Yeniden yerli girdi oranını artıran, kredi mekanizmasını KOBİ'lere yönelik olarak yaygınlaştıran, istihdamı ön plana çıkaran ve bölgelere göre kapsamlı kalkınma planı geliştiren bir stratejinin yürürlüğe konulması gerektiğini vurgulayan Koramaz, sektöre teşvikler, krediler ve AR-GE teknoloji platformu desteklerini kapsayan yeni bir destek sisteminin getirilmesi ve sektörün dışarıdaki rekabet gücünün sürdürülmesi gerektiğini savundu. "Öz-

gün ürün yaratabilmek sektörün hedeflerinin başında yer almalıdır" diyen Koramaz, sektörün teknoloji düzeyini yükselten bir aşamadan geçmek zorunda olduğunu kaydederek şöyle konuştu: "Yüksek katma değerli ürün için stratejik bir hamle gereklidir. Hükümet sektöre yönelik mutlaka 'özel bir teşvik paketi'ni devreye sokmak zorundadır."

Yeni Bir Fırsat Yaratılabilir

Önümüzdeki dönemde yatırım olanaklarının daha da daralacağı ve işletme sermayesi ihtiyacının büyüyeceği uyarısında bulunan Emin Koramaz, kredinin iç finansmana yönelik olacağını, özellikle işletme ve ihracat prefinansman kredilerine talebin büyüyeceğini işaret etti. Eximbank kredilerinin bu açıdan büyük önem kazandığına dikkat çeken Koramaz, bu durumun acilen bir "düşük faizli kredi paketi" ile çözümlenmesi gerektiğini bildirdi. Mevcut durumda ithalatın daralmasıyla ara malların ithalatının da azaldığını, bu durumun belki yeni bir fırsatı da beraberinde getireceğini işaret eden Koramaz, "Makina sektörü 'aramal' üretimi yapacak kuruluşları ve yan sanayi ile yeniden yapılanma başarısını gösterirse gelecekte ithal girdilerde dışa bağımlılık oranını yüzde 40-50'lere kadar indirebilir. Böylece hem katma değeri yüksek ürünler artabilecek hem de yeni istihdam alanları açılacaktır. Sektör AR-GE ve inovasyon çalışmalarını hızlandırmalı, daha çok proje üretebilmeli; AR-GE payı yüzde 1-1,2'ye yükseltilecek şekilde desteklenmelidir. Sektörün özel makinalara yönelik AR-GE çalışmaları hızlandırılmalı, ihracat içinde yüksek katma değerli ürünlerin payı artırılmalıdır. Böylece kriz sürecinde yeniden planlama ve yapısal bir değişime girmek mümkün olabilecektir" diye konuştu. Sektörün TÜBİTAK desteğiyle entegre bir çalışmayı geliştirebileceğini savunan Emin Koramaz, AR-GE teknoloji platformunun gerçekleştirilmesinin mutlaka gündeme getirilmesi gerektiğini vurgulayarak, "Çıktılardan birlikte yararlanmak ve yüksek katma değer üretecek bir ürün yelpazesine yönelmek, bu dönemde makina sanayinin önünde durmaktadır" diye konuştu.